

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petiti-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo [naj] se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vogove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Mariborska klika obsojena.

Iz celjske okolice, 1. oktobra.

Kar smo prorokovali, se je zgodilo. Mariborski rudečkarji z nemškutarskim škofom na čelu so dobili v Celju na shodu zaupnih mož nezaupnico.

Mariborski rudečkarji si sicer letos niso upali v Celje, kakor pred tremi leti. Poslali pa so svoje zastopnike, dobro znane nemškutarje, kakor Mateka, kateri je letos napravil izlet s svojim nemškutarskim društvom isti dan, ko se je v mariborskem „Narodnem domu“ praznovala Slomšekova slavnost, Zidanška, najbolj „izvrstnega“ profesorja teologije, ki je g. učiteljem znan, in druge.

Slovensko ljudstvo je v Celju po svojih zaupnih možeh izreklo najhujšo obsodbo nad mariborsko kliko in nad nekdanjimi drž. poslanci.

Državnim poslancem se je očitala njihova brezbriznost, malomarnost in zamerjenost svojim volilcem. Med burnim ploskanjem in odobravanjem se je kritikovalo, da se nobenemu slovenskemu državnemu poslancu ni zdelo vredno, osebno se prepričati o škandalih, katere so počenjali Celjani za časa bivanja Čehov v Celji.

Gospoda poslanca Žičkar in Berks si naj zapomnita te lekcije! Saj sta pa tudi molčala o tej zadevi ko zid.

Zaupni možje so pa obenem obsodili tudi zahrbtno ruvanje mariborske klike.

Zahtevalo se je, da se Žičkar iz pete kurije umakne v 4. kurijo, ter se mandat 5. kurije delavcem ali obrtnikom prepusti. Gosp. Žičkar bi bil za svojo osebo rad ustregel tej splošni želji; toda mariborska klika ni tega dovolila. Mladi urednik „Slov. Gospodarja“, Ant. Korošec, kateri je najbrž s seboj prinesel tajne ukaze mariborskih rudečkarjev, je vedno g. Žičkarja nadlegoval, naj ne umakne svoje kandidature v 5. kuriji. Prišlo je do glasovanja. Izmed 68 udeležencev jih je 21 glasovalo za Žičkarja, seveda sami duhovniki. Njegov protikandidat D. Hribar je dobil 28 glasov. Ker mnogo zaupnih mož ni hotelo glasovati, je kandidatura v 5. kuriji ostala in suspenso.

Mariborsko kliko je na tem shodu doletela še druga nesreča. Na mesto odstopivšega poslanca dr. Gregorca je hotela spraviti osebno sicer vsegga spoštovanja vrednega uradnika dr. Ploja. Shod je burno in enoglasno protestiral proti kandidaturi uradnika, ter enoglasno sprejel resolucijo, v kateri se je izrazila želja, naj se umakne g. Žičkar iz 5. kurije in kandidira v kmetski skupini Ptuj-Ljutomer.

Mariborska klika je na tem shodu lahko spoznala, da ji je odklenkalo, in da se ljudstvo ne da več od nje za nos voditi.

Bode-li mariborska klika iz te nezaupnice izvajala posledice, se udala ljudski želji ter prepustila mandat 5. kurije delavcem ali obrtnikom?

Strast je slepa tudi pri mariborskih rudečkarjih. Najbrž se še ne bodo spame-tovali. Kakor vse kaže, hočejo imeti boj. Mi ga sprejememo; a odgovorni so oni za vse posledice.

Sedaj se ne gre več za to, kdo bode voljen v peti kuriji, gre se za to, da se enkrat za vselej strše terorizem nemškutarskih rudečkarjev in škofa Napotnika. Naj bo voljen kdor koli hoče, samo kandidat mariborskih rudečkarjev ne sme biti voljen v 5. kuriji, temveč delavec ali obrtnik.

Zato pa vsi možje, ki še imate kaj ljubezni za slovenski narod, pogumno v boj, katerega nam je vsilila mariborska klika! Naš bojni klic je: „Proč z nemškutarsko mariborsko kliko!“ Naše agitacijsko sredstvo je resnica. Povejte ljudstvu, kako nemškutari mariborski ordinarijat, povejte mu, kako je škof ostentativno izostal pri Slomškovi slavnosti na Ponikvi, povejte mu, da bi bil raje šel med naše sovražnike Lahe v Benetke, kakor pa med slovensko ljudstvo, povejte ljudstvu, kako se prilizujejo rudečkarji in škof vladi, da dobijo odlikovanje! Od volilnih mož pa zahtevajte poprej, da se s častno besedo zavžejo pri glavni volitvi le kateremu delavcu ali obrtniku dati svoj glas, nikakor pa duhovniku ali uradniku. Ljudstvu se bodo odprle oči in z volilnim listkom v

roki bode zagnalo nemškutarsko mariborsko kliko tje, kamor sodi: med staro šaro! Na Spodnjem Štajerju mora postati dan!

* * *

Iz Celja, 1. oktobra.

Z včerajšnega shoda zaupnih mož so šle brzojavke različne, nasprotujoče si vsebine mej svet. Dasi so se razprave vršile povsem zaupno, vendar je „Slovenčev“ poročevalec v svoji slepi strasti razkril in razjasnil na drobno tek burne razprave. Nam tudi prav; ni nam treba molčati in zakrivati — resnice. Kake misli imamo o naših štajerskih poslancih, tega nam ni treba še posebej razlagati. Te misli smo jim povedali včeraj v obraz, in učinek je bil ta, da je Žičkar naravnost pripoznal, da on ni sposoben zastopati volilcev V. kurije, in da je raje zastopal kmetske občine. Njegovo lojalno priznanje smo vzeli z zadoščenjem na znanje, tem bolj, ker mu je z odstopom Gregorca kandidatura v ptujskih kmetskih občinah odprta. Kaj je torej s kandidatom v peti kuriji? Že pred tremi leti je bil za to mesto namenjen g. Dragotin Hribar v Celju, in od političnega društva tudi imenovan kandidat. Vsled mariborskega vpliva (!) pa so izvestni gospodje, kateri so preje naravnost ponudili kandidaturu g. Hribarju, svojo besedo snedli, volilnim možem trgli volilne listke iz rok ter šli v ogenj za Žičkarja. Klerikalna morala! Že tedaj je bila velika večina volilcev vsled tako čudnega (ne rabimo besede „perfidnega“) postopanja skrajno ogorčena; vendar se je udala — disciplini. Tekom zadnje parlamentne dobe pa je popolnoma prevladalo prepričanje, da Žičkar niti najmanj ni zmožen zastopati koristi volilcev pete kurije, in prišlo je kesanje, zakaj vendar smo se udali — disciplini. Na včerajšnjem zaupnem shodu se je imel določiti kandidat za peto kurijo in seveda naslednik nespособnemu Žičkarju. Velika večina mož-zaupnikov je zahtevala Hribarja. „Slovenčeva“ brzojavka skuša zmanjšati veljavo te zahteve in pravi, da sta se za Hribarja potegovala le njegova kranjska (sic!) rojaka, dr. Karlovšek in socialni de-

mokrat Dolinar. Kje pa je ostalo onih 28, reci osemindvajset mož, kateri so se vzdignili za Hribarja? Drugih mož veljakov, vplivnih posestnikov iz Savinjske doline niste videli? Velika večina je bila za Hribarja, razven duhovnikov in onih posvetnjakov, kateri zadovoljno nosijo mariborski jarem. „Slovenčeva“ brzojavka tendenciozno pravi: Kranjska rojaka. Da, na to limanico so lovili volilce tudi pred tremi leti, ko so Hribarja imenovali „kranjsko kugo, kranjskega pritepenca“ itd. S ponosom povdarjamo, da to štajersko-kranjsko nasprotstvo gojijo le izvestni gospodje klerikalnega kalibra, dočim zavedni štajerski kmet v pridnemu, narodnemu delavcu vidi le — Slovenca in nič drugega. Seveda prvi gospódi je Kranjec dober le za delo, kadar pa pride na to, da se je treba izkazati hvaležnega za to delo, in najsi bode isto še tako plodonosno in požrtvovalno, tedaj je Kranjec zadnji, ki naj žanje le košček zahvale. Dvomimo, je li to pristno narodna politika! Kakor rečeno, se je večina zaupnih mož na shodu izrekla za kandidaturu gosp. Hribarja, a vodstvo shodu je stvar kar nekako pomečkalo in izreklo, da naj določitev kandidata za V. kurijo ostane in suspenso. Poznamo maneuver. Odločitev hočejo pustiti volilnim možem. Gospodje župniki bodo že poskrbeli, da bodo voljeni le zanesljivi in pravi možje, to je cerkovniki in ključarji. Na drugi strani pa je Žičkar sam prepričan — včeraj niso hoteli z barvo na dan — da v ptujskih kmetskih občinah on ne bo voljen, ker ima mariborski ordinarijat pripravljenega družega kandidata v osebi profesorja dra. Medveda. Dva duhovnika pa morata zastopati slovensko štajersko — to je cilj in smoter mračne mariborske politike, kateri se do tal klanjajo tudi odločilni celjski politiki.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Nadvojvoda Leopold Salvator,

ki je prebival doslej v Zagrebu, je nena-doma premeščen na Dunaj. „Pester Lloyd“ poroča, da so vzroki tega premeščenja politični. Nadvojvoda je prebival v Zagrebu od leta 1894. ter je od štabnega častnika

LISTEK.

Gjalski: Diljem doma.

Podrti so staro, staro hišo čudnega sloga, bolj rečeno: brez sloga. Ljudje pravijo: Hvala Bogu, da so porušili to podrtijo... „Bil je že čas“, praviš tudi ti; „baraka je žalila oči in tudi prometu je bila na poti“. Sedaj mislijo tam sezidati novo, moderno palačo.

Že vozijo ruševine proč; razbito opeko, napol trhle trame, deske itd. Kaj je to? Tvoje oko gleda otožno in s sožaljem na ta prizor in vidim, da bi se kar zjokal nad kočjo, ki je stala tu. Sentimentalnost te obhaja, tako močna, da ji ne moreš oteti duha; brez volje moraš zaplavati po širokem jezeru melanholije. Tvoja moderna inteligenca razume, da ni moglo ostati, kakor je bilo, čuvstvo pa se ti potaplja v davne spomine... V stari hiši je prebivala poezija posebne vrste. Sedaj, ko so ji vzeli dom, se je zatekla v tvojo dušo, a ti, trezni, moderni, stvarno misleči človek, si ji odprl vrata svojega srca na stežaj...

Taka se mi zdi poezija romantičnega realista Ksavera Šandorja Gjalskega. Romantika in realizem? Kontradikcija in

adjecto. Ali vendar je tako in res ne vem, kako bi bolje označil umetnost Gjalskega. Realizem je polje, ki je na njem doma; to pričajo „U noči“, „Osvit“ in mnogi drugi njegovi spisi. Modri cvet cvete bujno v njegovem vrtu; čitajte „Pod starimi krovovi“, „Diljem doma“ itd. Toda tako strogo se to sploh ne da ločiti. V vsakem njegovem spisu razločujemo lahko strogo stvarnost in pa uprav romantično sanjavo. Zadnje delo „Diljem doma“, ki je izšlo v Zabavni knjižnici „Matice hrvatske“, je pravi produkt dualizma pesnikove duše. Povsod lahko opazimo krepko, živo strem-ljenje za realnimi cilji, verne slike oseb, situacij in stvari, a na vsaki strani očutimo opojni dih neke bajkovite abstraktnosti, ki nam veje v obraz in diši skoro po orientálnih misterijih.

Gjalski misli zapadnoevropsko, a čuvstvuje hrvatsko. Naroden je s srcem, kozmopolitičen z glavo. Dva navidezno nasprotna sveta se v njegovih duši zblížujeta in silita v sintezo. Ne uničiti, temveč izpopolniti hočeta drug drugega. Na rod-jenoj grudi — na domačih tleh želi Gjalski svojemu narodu svobode v modernem kulturnem smislu. In pisatelj pozna in ljubi domača tla ter svoj narod z njegovimi do-brimi in slabimi lastnostmi; on pozna sve-

točno civilizacijo z njenimi koristnimi in škodljivimi stranmi. Ohraniti narodu, kar ima do dobrega in lepega, a odpreti mu pot do vzvišenega in krasnega tam zunaj v širokem svetu, se mi zdi Gjalskega slovstveni namen.

„Diljem doma“ (zapisci i priče) je nadaljevanje njegove zbirke „Pod starimi krovovi“. Isti način slikanja in pripovedovanja, istega duha in tudi nekatere iste osebe, ki so nam ostale iz „Starih krovov“ v prijetnem spominu, najdemo tudi tu. Po raznih krajih Hrvatske nas vodi pisatelj, največ pa po svojem ljubljnem Zagorju; prestavlja nas v minole čase, ko še ni sopihala lokomotiva po zagorski železnici, ko je bilo od lastelinstva do vlastelinstva tako daleč, kakor iz dežele v deželo in ko je vsaka lesena „kurija“ bila ponosna kakor kraljevski dvor. Zgnusilo se mu je življenje v mestu, kjer je zaman iskal značajnosti, po kateri je v romanu „U noči“ obupno klical; vse je zatrl duh, ki ga ne more bolje označiti, nego z besedo „lakajščina“ — v glavnem mestu domovine se čuti manj doma, kakor kak tujec s kakršnokoli službeno oznako. Izpred tega neznošnega življenja pobegne v svojo milo Zagorje. Tudi tukaj mu novi ljudje ne morejo nadomestiti njegovih starcev; ali stari

dom s svojimi dragimi sencami, s svežimi, toplimi koti, s svojo neposredno zvezo z materjo narodo mu daje ves veliki čar, vso veliko ljubezen in sigurnost domačije. Blaže ga spomini...

Te spomine razvija v svoji knjigi pred nami. Razmeroma ozka je meja pozorišča, na katerem se vrše dogodki, a vendar — kakšno bogastvo slik! Poseben, prezanimiv svet nam vstaja pred očmi, ki ga ni znal menda nihče tako bistro gledati in tako živo opisati, kakor Avgust Šenoa pa Šandor Gjalski. Beroči te povesti, gledamo sami dogodke kakor v kaleidoskopu; z ženami in možmi, s starci in otroci Gjalskega živimo. Kakor pod vtiskom mogočne sugestije pozabimo na svoj svet, na svojo usodo; gospoda, oficirji, kmetje iz pretekle dobe nas obkrožajo, a vse to, njih obleka, šege, govorica, nazori, se nam ne zdi čudno. Z njimi se zabavamo, veselimo, žalujemo, kakor bi bilo vse danes. To je Gjalskega velika umetnost. Nekoliko besed — in okrog nas je ves milie, v naši duši vse občutje popolnoma primerno njegovi povesti. In vse razumemo, dasi je vse drugače, kakor razmere, katerih smo vajeni iz lastnega življenja. Nikjer se ne da opaziti, da bi avtor deloval z nameravanimi sredstvi in aparati psihologije; vendar vi-

avanziral do divizijskega poveljnika. Bil je v Zagrebu prav popularen in priljubljen. Ko je praznoval biskup Strossmayer svoj jubilej, mu je brzojavil tudi nadvojvoda, in sicer v nemškem jeziku: „Tega vzvišenega dne, ko praznuje Vaša Prezvzišenost 50letnico svojega duhovniškega delovanja kot škof v Djakovem, pošiljava nadvojvodinja in jaz svoje srčne čestitke z željo: Vsegamogčni naj nakloni Vaši prevzvišenosti še mnogo let trdno zdravje, nekaljeno srečo na srečo Vaše škofije. Nadvojvoda Leopold Salvator.“ — Radi te brzojavke mora baje nadvojvoda zapustiti Zagreb!

Slovanski Buri.

Profesor Kulakovskij je objavil v „Nov. Vremja“ članek pod naslovom „Slovanski Buri v Evropi in Madjari“ ter slika žalostni položaj Slovakov na Ogrskem. Ganljivo popisuje mučeništvo tega vrlega slovanskega naroda ter zaključuje svoj spis z apelom na madjarske patrijote: Časi, ko je narod mogel mirno zatreti drugega, so v Evropi minili, in danes ni pri Slovanih nobenega tako šibkega naroda, da bi ga mogli definitivno absorbirati Nemci, dasi so se v tem v zgodovini Evrope prav posebno odlikovali. Kakšno usodo pa si pripravljajo Madjari, ko pride čas prerovitvi slovanstva, ki je vsekakor in v vsakem oziru močnejše kot madjarska narodnost? O tem naj madjarski patrijoti vendar malo razmislijo! Mi Rusi pa moramo pomisliti, da je rodil slovaški narod tako velike učenjake, kakor sta bila Šafarik in Palacky, take pesnike kakoršen je bil Kollár in take mislece kakoršen je bil Ludovik Štúr.

Vojna v Južni Afriki.

Maršal Roberts je imenovan najvišjim poveljnikom vse angleške armade. Dosedanji najvišji poveljnik je bil lord Wolseley. Roberts je dobil s tem imenovanjem največje priznanje za svoje uspehe v Južni Afriki ter je poslej prva vojaška avtoriteta za vojnim ministrom, čegar neposredni svetovalec je postal. Maršal Roberts je vojsko temeljito reformiral, saj se je prepričal tekmo bojev z Buri, da angleška armada daleč zaostaja za armadami drugih držav. Južne Afrike pa Roberts vendarle še ni zapustil, nego ostane še nekaj časa. Te dni je izdal nov ukaz, s katerim naznanja, da bo vsak Bur, katerega ujamejo v angleški uniformi, takoj ustreljen. „Morningpost“ naznanja, da je Barend Voster v okraju Zoutpansberg zopet uredil republiko. Botha z 2000 Buri se hoče Vosterju pridružiti v Pietersburgu. „Petit Sou“ pa piše, da se namerava večina Burov izseliti na Madagaskar, kjer ustanove novo republiko. Vrše se baje že pogajanja s francosko vlado.

Porazi Američanov na Filipinih.

Vedno slabše vesti dohajajo za Američane z otoka Luzon. Že dejstvo, da odrine na Kitajskem zbrana američanska armada nemudoma na Filipine, dokazuje, da se Američanom ondi nikakor ne godi dolro. General Mac Arthur je naznanil svoji vladi, da se Filipinci iznova sila gibljejo. General Young, ki je imel v notranjih delih dežele več bojev z ustaši, pa je nujno prosil pomoči. Seveda so mu jo poslali. V pokrajini

severno reke Pasig, v vsej pokrajini Bulacan in južno imenovane reke do pokrajine Tayabas je vse pokonci proti Američanom, kateri imajo vedno dosti bojev. Neki stotnik je s 100 možmi napadal okoli 800 ustašev v Mavitacu. Napad je moral ponoviti, a bil ubit sam ter izgubil okoli 24 mož. Iz Manile se poroča, da so od ponedeljka boji in napadi pogostejši. V pokrajinah Cavite, Zapote, Paranaque in drugod se napadi na Američane ponavljajo, in so imeli Američani velike izgube. Ujeli pa so baje tudi 400 ustašev. Končno poroča general Arthur, da je od 11. septembra „izginilo“ 51 mož in z njimi častnik. Tako se godi Američanom na Filipinih še vedno prav slabo!

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 2. oktobra.

Seji je predsedoval župan Hribar, ki je imenoval overovateljske zapisnike obč. svetnika Plantana in Žužka.

Župan se je s toplimi besedami spominjal umrlega kanonika dr. Lampeta, rekši o njem mej drugim, da je bil mož, kakršnih je malo v njegovem stanu na Kranjskem. Obč. svetniki so v znak sožalja stopili raz sedeže, kar se zabeleži v zapisniku današnje seje.

Nadalje je župan naznanil, da je umrl someščan Ferdinand Mahr volil za mestne uboge 200 kron.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika je novi meščan g. Alojzij Lenček storil običajno meščansko obljubo.

Obč. svet. Plantan je stavil nujen predlog v zadevi razmer na obeh ljubljanskih gimnazijah, ki so nevarne zdravju učeče se mladine in učenim uspehom. V posamnih razredih so nabasane take množine dijakov, da ni izhajati. Letos so razmere še hujše kakor lani. Na I. b razredu I. gimnazije je 87 učencev. Učne sobe so tako prenapolnjene, da morajo od tega imeti škodo učitelji in dijaki na zdravju, dijaki ne morejo napredovati, učitelji ne morejo doseči učnih uspehov. Sobe, ki so prirejene za 46 učencev, gotovo ne morejo zadostovati 87 učencem in ni mogoč uspešen pouk. Tako na primer ima učitelj prirodoslovja 62 ur na leto na razpolago. On naj razlaga, naj razkazuje, naj izprašuje in učence vzgaja — kako naj to stori pri 87 učencih, je neumevno. Učitelj mora obupovati, ker vidi da ne more doseči, kar se zahteva od njega. Zakon določa, da tam, kjer se za kak razred oglasi 50 dijakov, se mora otvoriti paralelka. Pri nas se to ne zgodi, prav kakor bi bil pri tem poseben namen. Posledica teh razmer je, da se mnogo dijakov prav po nepotrebnem pogubi, da pa slučajno tudi prav slabi dijaki naprej pridejo. Taki odnosi kakor na I. gimnaziji vladajo kolikor toliko tudi na II. gimnaziji. Na tej je v sobah, zidanih za privatno stanovanje, po 65 učencev. Čudno, da ravno pri nas take razmere vladajo. V Kranju in v Novem mestu se je vse poskrbelo za primerne prostore, v Ljubljani pa ne. Ali se morda z veseljem vidi, da se krči število slovenske učeče se mladine. Za jetnike se skrbi, da imajo dosti zraka in luči, za učečo se mladi

Uživajoč lepoto take literature mora biti človek zelo previden. Bralec mehke duše začne kaj lahko fantazirati o „starih zlatih časih“. V obsevu romantike se mu vidi tudi to, kar je pisatelj veristično naslikal s temnimi ali celo s krvavimi bojami, mnogo lepše, „vse bolj poetično“, pa ne misli na to, da izvira moč poezije že iz oddaljenosti dogodkov, tako da se bode naše življenje z vsemi ugodnostmi in z vsem trpljenjem našim znancem najbrže zdelo tudi bolj poetično.

Pisatelju nimamo v tem oziru ničesar očitati. Na terenu, ki si ga je izbral, nam podaja vseskozi realistične slike. Resnost in smešnost, vzvišenost in nizkost, poštenje in lopovščina... vsega je bilo dosti takrat, prav kakor v naših časih. In Gjalski ne prikriva pa ne polepša ničesar. Tako imajo njegovi spisi veliko oplemenjevalno rednost.

Vsaka povest v tej knjigi ima svojo zanimivost; vse so lepe, polne poezije. Najlepša med vsemi pa se mi zdi „Pričanja stare artije“. Gjalskega krasni jezik slavi tu pravi triumf. Kdor čita hrvaški, bi bil sam sebi neprijatelj, ako bi ne čital „Diljem doma“.

Slavko Fillipič.

dine pa ne. (Burno pritrdjevanje.) Ker poklicani faktorji ničesar ne store, naj se za stvar zavzame občinski svet. Govornik je nujno predlagal, naj se naučno ministarstvo brzojavno opozori na razmere, ki vladajo na obeh gimnazijah, in naj se zahteva od pomoči.

Obč. svet. Žužek je, opozarjajoč, kako je učna uprava črtala sobe v načrtih za zgradbo I. gimnazije, dejal, naj se vsa skrb obrača, da se to ne zgodi pri načrtih za II. gimnazijo.

Resolucija obč. svet. Plantana je bila sprejeta soglasno.

Obč. svet. Prosenec je nujno predlagal, naj se store koraki v zadevi premoga. Obeča se podraženje premoga in pomanjkanje premoga. Čuje se, da se premog izvaža v veliki množini iz Avstrije na Nemško. Ta pač vidi, kaj preti industriji. Čuje se tudi, da bodo morala večja podjetja vsled pomanjkanja premoga ustaviti delo, kar bo velik udarec za ljudstvo. Vprašanje o premogu je postalo splošno avstrijsko vprašanje. Svoj čas sklicana enketa ni prav nič koristila ljudstvu. Reklo se je, da se da stvar le s podržavljenjem uravnati, a trgovski minister je rekel, da se to ne zgodi. In vendar pravi obč. državljanski zakon, da mora vsakdo svojo posest odstopiti, kadar to javna korist zahteva, seveda proti primerni odškodnini. Žal, da ni misliti, da bi se premogokopi podržavili, a zahtevati se mora, da se dovolijo refakcije. Ako so se dovolile velike refakcije za izvoz lesa iz Zgornje Štajerske, se morajo tudi za premog. Vrh tega je storiti korake, da se odpravi vištnina od premoga. Govornik je predlagal, naj se vpripori skupna akcija vseh mest v svrhu podržavljenja premogokopov, in naj se izroči ministrskemu predsedniku skupna spomenica v tej zadevi, dalje naj se store pri vodstvu južne železnice in pri vodstvu državnih železnih koraki, da se za dovažanje premoga v Ljubljano dovolijo primerne refakcije, in končno naj se store koraki, da se odpusti užitninski davek na premog v občini ljubljanski.

Daljša razprava se je razvila o prošnji Ivana Föderla, naj se preloži prostor, na katerem se dobiva na Kernu led za mestno ledenico, o kateri je poročal obč. svet. dr. Hudnik. Obč. svet. Tosti je predlagal, naj se prošnji ugodi, obč. svet. Prosenec, naj se vrne magistratu, da preišče razmere, podžupan dr. vit. Bleiweis, naj se odstopi magistratu, da v zimskem času preišče te razmere, zoper katere nad sto let ni bilo pritožbe in o prošnji na spomlad poročala, poročevalec pa je predlagal, naj se prošnja odkloni, oziroma primerno premenjen Prosenčev predlog.

Občinski svet je sprejel predlog obč. svet. Prosenca.

O zahtevi Josipine Selanove, naj se jej da 4300 K odškodnine za zazidavo Stalinske steze je poročal obč. svet. dr. Hudnik. Sklenilo se je za sedaj, predloga ne rešiti, da pa se reši, ko dojdejo drugi akti v tej zadevi, ki leže pri raznih instancah.

O oddaji del za napravo obrežnih zidov ob obeh straneh Franc Jožefovega mostu je poročal obč. svet. Žužek. Dela so se oddala najcenejšemu ponudniku firmi Tönnies, in sicer za svoto 5000 K.

Po poročilu istega poročevalca se je firma Siemens & Halske dalo stavbno dovoljenje za zgradbo elektriške železnice in se bo glavni kanal na Zaloški cesti podaljšal do mitnice.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. oktobra.

— Cesarjev god. Povodom jutrišnjega cesarjevega godu bo ob 10. uri dopoldne v stolni cerkvi velika maša. Za vojaštvo se bo maša darovala v šentpeterski vojašnici.

— Tako so naši popi! Danes bo po naših župniščih veselje, in marsikak razbleknjeni tolsti obraz bo z visokim zadovoljstvom čital „Slovenca“, glasilo ljubljanskega „kneza in škofa“. Pa je res vreden, da se čita včerajšnji „Slovenec“! Nekje na Kranjskem živi naprednjak, poštenjak od nog do glave, tako da v tem pogledu lahko stopi na tehtnico z vsakim kanonikom, in tudi z vsakim škofom. Mlada hči se mu zaljubi v mladega moža, ali oče noče pri-voliti v zakon. Gotovo iz razlogov, ki so

bili utemeljeni, ki pa — seve — javnost prav čisto nič ne brigajo! Mlada dvojica je na to baje pobegnila v Ameriko, da si omogoči zakonsko zvezo v drugi polovici sveta. Vse to ni — če se vse vestno pretehta — nič kaj posebnega, pripetilo se je že mnogokrat, ter je v prvi vrsti nesreča za stariše, ki so vredni pomilovanja vseh poštenih ljudi. Da bi vsled take romantične afere čast in ugled dotične rodbine kaj trpela, to je v spodobnih krogih naravnost nemogoče. Le surovine okrog škofovega glasila so v stanju, iz takega pripetljaja za se denar kovati. Dasi te surovine dobro vedo, da ima ljubezen svoje zakone, — in to posebno tedaj, kadar se polasti — da rabimo izraz kranjskega dekana — tako zvanih „pujskov“ v talarjih, — so vendar v govoru stoječi slučaj razobesili po plankah svojega lista, in to s polnimi imeni, in s tako slastjo, da se kar vidi, kako jim dobro dé bolečina, ki jo ima prenašati liberalna rodbina. Če pa ti črni pisci menijo, da so čislano obitelj količkaj očrnil, prepričajo se kaj hitro, da se jim to ni posrečilo, in da niso drugega dosegli, nego da so pomnožili zaničevanje, koje jim že itak teži tonzurirane buče! —

— Najnovejši advokat. „Slovenec“ je sinoči priobčil veliki inserat, v katerem se naznanja, da je Ivan P. Vencajz otvoril v Ljubljani svojo odvetniško pisarno. Zgodilo se je, česar nismo pričakovali, da se zgodi, da namreč Vencajz ne najde odpora pri odvetniški komori. Penzionirani sodni svetnik Vencajz ima sicer dokaze za tiste sposobnosti, ki jih mora vsakdo izkazati, kdor hoče biti samostojen odvetnik, ali vzlic temu se je moralo misliti in pričakovati, da bo odvetniška komora njegovemu namenu ugovarjala. O tem ni nobenega dvoma, da sme biti odvetnik samo tisti, kdor se more odvetniškemu poklicu tudi istinito posvetiti. Ivan P. Vencajz tega ne more. Mož je načelnik vinske kupčije na Glincah in direktor ondotne slavnostne oštarije, kjer ga je lahko vsak dan videti kako vino pretaka, in kjer ima toliko opravila, da še društvenih knjig ne more v redu imeti. Nadalje je I. P. Vencajz zavarovalni agent, vodja katoliške zavarovalnice, ki popolnoma absorbira njegove moči, kolikor jih more poleg oštarije sploh posvečevati zavarovalnici. Ta dva posla so sploh nezdružljiva z odvetništvom, in se je morala komora že zategadelj braniti J. P. Vencajza. Vrh tega pa bi se bila morala ozirati tudi na moralno stran Vencajzovo, zlasti na dejstvo, da dohodarstvenosodna kazenska preiskava zaradi znanega tihotapstva še vedno ni dognana. Kako se more privoliti, da začne mož, ki je zapleten v tako kazensko preiskavo, samostojno advokaturu, nam je popolnoma nerazumljivo. Najlepše pa je, da Ivan P. Vencajz sploh ne misli sam izvrševati advokature, v kar tudi ni zmožen, čeprav je toliko let služboval pri justici. Vencajz bo samo po imenu advokat, faktično pa bo vodil njegovo pisarno dr. Brejc. Ta še ne more sam otvoriti odvetniške pisarne, ker še ni zadostil vsem zakonskim predpisom, ter se je vsled tega združil z Ivanom P. Vencajzom. Prava firma bi torej bila Brejc & Vencajz in kakor vidimo, se je tej firmi res posrečilo, speljati odvetniško komoro na led. In to je v interesu ugleda odvetniškega stanu jako obžalovati. Za odvetnike nastanejo zdaj lepi časi. Imeli bodo kolego, ki bo na Glincah vino točil in se s pijanci prerekal ali pa po kmetih zavarovance lovil, kar se doslej pač ni smatralo za odvetnika dostojno opravilo. Sicer pa ima etabliranje odvetniške firme Brejc & Vencajz tudi svojo humoristično stran. Klerikalni odvetniki oziroma kandidati se kar iz sebe da jim bo nova firma odjedla kaj zaslužka. In to je naravno. Vencajz in Brejc bosta pač škodovala dr. Šusteršiču in dr. Schweitzerju, ki že zdaj obupava, če bo kdaj mogel samostalen postati drugemu pa nikomur.

— Repertoar slov. gledališča. V petek dne 5. t. m. se bode pela v drugič Zajčeva narodna opera „Nikola Šubić Zrinjski“, ki je pri včerajšnji premijeri dosegla tako lep uspeh.

— Slovensko gledališče. Kakor se vidi, je dobilo včeraj tudi slovensko gledališče svojo narodno igro. Zajčev „Zrinjski“ je tako narejen, da mora postati naroden, in ker ovekovečuje ta glasbena tragedija jednega prvih hrvaških junakov, ni se ču-

dimo vsem osebam v dno duše, celo čutiti moramo z njih srcem. V kratkem času nam postanejo dobri znanci, tuintam se nam celo zazdi, kakor bi bili že stari znanci.

Tako nam slika Gjalski življenje po gosposkih „kurijah“. Takrat, ko so se opisovani dogodki vršili, je bilo v teh lesenih grajščinah res koncentrirano vse življenje, ki se je štel za življenje. Največ vidimo prizorov iz dobe kratko izza odstranjene tlake, iz časa absolutizma, „njemačke vlade“, tudi še iz starejših let, iz začetka stoletja. Taki kmetjski plemenitaši so takrat igrali uloge, včasih res skromne, a v lastni domišljiji vedno važne. Zunaj na deželi so oni bili edini ljudje, ki so prišli v poštev; kmet je bil le za to na svetu, da se je njegovi gospodi dobro godilo; oba dela sta tako mislila in tako živela. To se je temeljito izpremenilo. Res, da ni kmet danes nič bolj srečen, nego takrat — tu pa tam se mu še slabejše godi; veljava tedanje gospode pa je tudi izginila. Tako je moralo priti. Gorje, če bi se bila moč tistih podeželnih tirančkov petrificirala! Ali ker je to izginilo, je postalo poetično; največji čar „zapiskov in prič“ je v tem, da so postali ljudje, ki v njih žive, jako, jako redki,

di, do je postal „Zrinjski“ Hrvatoma prava narodna last. Tudi po našem občinstvu je šel včeraj glas: „imenitno“, in res se mora priznati, da je velikansko to, kar je Zajc naredil iz nič, kajti dejanja je skoraj toliko. Vsaka slika — in osem jih je — nudi nekaj, ta bolj ušesu, ona bolj očesu, in prepričani smo, da ostane „Zrinjski“ stalno na repertoarju. — Za danes naj samo konstatiramo, da je bila posebna zanimivost večera Nollie, ker je bil on tisti, ki je pel prvi „Zrinjskega“ v Zagrebu ter v Ljubljani. Hrvatje poklonili so mu lovorjev venec. — Brillanten po glasu bil je lirski tenorist g. Orzelski, ki je včeraj prvič nastopil; menda bo postal „junak našega časa“. Nekaj posebnega bila je maska Sulejmanova. Posebno dobri bili sta sinoči tudi gđ. Carneri in Nočmi. Jako simpatičen nam je bil g. Polaška Levi, sultanov zdravnik. Ker smo tudi v zboru zopet spoznali čile glasove krepkih naših „fantov“ in „deklet“, nas je predstava res jako zadovoljila, in reči moramo, da je „Zrinjski“ res nekaj „posebnega“. — Podrobnejšo oceno priobčimo prihodnjič.

— Slovenska umetniška razstava. „Seznam in imenik“ I. sloven. umetniške razstave je izšel danes v četrty izdaji in obsega sedaj 188 točk. Obiskovalcev je bilo do danes 1874. Tudi nemško občinstvo prav mnogobrojno poseča razstavo. V nedeljo, 7. t. m. dospe s posebnim vlakom okoli 200 slovenskih gostov iz Trsta in okolice. Pripravlja se jim najlepši sprejem. 14. t. m. pa dospo štajerski Slovenci. Na dejati se je, da se obema vlakoma pridruži tudi večje število rojakov z Notranjske in z Dolenjske. 15. t. m. se razstava zaključuje.

— Jour-fixe slovenskega umetniškega društva. Danes, v sredo zvečer je v „Nar. domu“ (na levi) jour-fixe umetniškega društva. Gostje dobrodošli! — Pred jour-fixom ima odbor svojo sejo radi sprejema tržaških gostov.

— Premovanje govedi bo dne 17. oktobra v Ljubljani in sicer za mesto in za politični okraj ljubljanski, dne 18. pa v Krškem za politični okraj krški.

— Občinski odbor v Kranju je v svoji zadnji seji po poročilu obč. svet. dr. Koruna sklenil sezidati mestno klavnico.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda ter Prešernov spomenik! Litijске Slovenke dale so napraviti lične podobe dr. Prešerna v svetlotisku na trd papir in v velikosti kabinetne fotografije. Kdor pošlje s pošto nakaznico ali v pisemskih znamkah najmanj 45 vinarjev gospej Terezini Svetec v Litiji v gori označeni namen, dobi z obratno pošto tako podobo, ki bo gotovo primeren „kinč“ vsake slovenske hiše, zlasti zdaj, ko se bliža 100letnica rojstva našega velikega pesnika.

— Posojilnica v Ribnici. Meseca septembra t. l. vložilo je 93 strank 32071 kron 60 v., vzdignilo 96 strank 18883 K 18 v., posojila pa se je izplačalo 14 strankam 9500 K. Denarni promet za mesec september iznaša 200.328 K 44 v.

— Uslužbenci nemškega viteškega reda na zatožni klopi. Dne 13. maja t. l. je napadla najeta tolpa hlapcev nemškega viteškega reda pri Veliki nedelji s kamenjem v Ormož se vračajoče zborovalce političnega društva „Sloga“ ter je bilo več ljudi ranjenih. O tem napadu se bo vršila dne 12. oktobra kazenska razprava. Pričakovati je, da se pri tej razpravi brezobzirnno pribije vse, kar se je zgodilo, in kar se ni zgodilo v tej zadevi od 13. majnika do 12. oktobra.

— Celjsko pevsko društvo priredi v nedeljo dne 7. oktobra v veliki dvorani „Nar. doma“ v Celju gledališko predstavo. Uprizori se znana štiridejanska ljudska igra s petjem „Brat Martin“. Začetek točno ob 7. uri.

— Zlata poroka dveh bratov. V Lučah na Štajerskem se je pred kratkim na jeden in isti dan vršila zlata poroka dveh bratov. Mlajši je oženjen 51 let, starejši pa 55 let. Skupna starost vseh štirih zlatoporočencev znaša 301 leto.

— Prešič ogrizel. Posestnica Plohl pri sv. Bolfenku je pustila te dni svojega 5 mesecev starega otroka brez nadzorstva v zibelki. V sobo je prišel prešič ter ogriznil in požrl otroku obe ročici.

— Roparski umor v Gradcu. Včeraj popoldne se je na Gradu v Gradcu sprehajal 67 let stari gledališki goodec Karol Steinscherer. Na precej samotnem prostoru sedel je na klopi kaci 17 let star mlade-

nič. Ko je starec prišel do njega, je mladenič vstal in pustil starca mimo, potem pa dvakrat z revolverjem ustrelil za njim. Krogla je Steinschererja zadela v hrbet. Napadenec se je zgrudil na tla, na kar je morilec pristopil k njemu in nanj še dvakrat ustrelil ter ga smrtno ranil, potem pa mu izpraznil vse žepa in odšel. Na begu je morilec izgubil revolver, morilec je bil jako elegantno oblečen. Ranjeni goodec, katerega so prenesli v bolnico, ki pa ne bo okrevaj, je morilec natanko popisal, toda vzlic vsemu iskanju se policiji še ni posrečilo ga zasačiti. Morilec je brez dvoma mislil, da dobi pri napadencu kaj več denarja, toda njegov up se je izjalovil, kajti starec je imel samo dve kroni pri sebi.

— Sadna razstava v Gorici. V nedeljo je bila ob navzočnosti cesarjevi otvorjena sadna razstava v Gorici, in sicer na pokritem sadnem trgu na Starem trgu, ki je v ta namen prav ukusno prirejen. Razstave se je vdeležilo prav odlično število sadjarjev in društev. Razstavnica utegne imeti za naše ljudstvo veliko uspeha, ako bodo rojaki ogledovali to razstavo s pravim smotrom. Videli bodo, da pridelujejo v deželi v resnici krasnega sadja, s kakoršnim bi se ponašala vsaka druga sadonosna dežela, ali videli bodo tudi, da skoro ves ta pridelek ni za kupčije na svetovnem trgu, ker je veliko preveč sadnih vrst, od katerih je na razpolago le majhna množina, tako da smo vsi v največji zadregi, ako bi nam prišlo kako naročilo za to ali ono sadno vrsto. V tem pogledu naj omenimo le jeden slučaj, ki je tako kričeč in ob enem tako žalosten za naše razmere, da si žalostnejšega ne moremo misliti. Za dvorno kuhinjo o slavnostnih dneh v Gorici so pripeljali z Dunaja vse najmanjše potrebščine, da, celo pitno vodo v sodovih. Le sadja niso nič prinesli, kajti mislili so si: v Gorici je itak sadna razstava in mi na Dunaju sami kupujemo gorisko sadje. Ko pa je hotel odposlanec dvorne kuhinje kupiti dve sto kilogramov boljnjih jabolk za dvorno mizo, in sicer takih jabolk, kakoršne so bile razstavljene, se je prigodil kričeč slučaj, da ni bilo mogoče dobiti v celi Gorici enakega sadja, in ni bilo upanja, da bi ga toliko mogli dobiti iz okolice. Brzjavno so torej naročili 200 kil jabolk z Dunaja. To kaže, da imamo v deželi krasno sadje, ali kupčija z njim je na najnižji stopinji.

— Tramvaj v Trstu. Z včerajšnjim dnem se je tržaški tramvaj začel voziti z elektriko.

— 210 kron izgubil je posestnik Iv. Kastrevc iz Hrušice dne 1. oktobra, ko se je vračal s semnja v Novem mestu domov.

— Ubil se je včeraj v Rudniku tik Ljubljane neki 58 let star mož; menda se je bil preveč pijače nalezel.

— Železničarji — hajlovci. Danes ponoči so povzročili neki železniški delavci v Črevljarskih ulicah velik izgred, ker so izzivajoče vpili „Heil“. Slovenski delavci, ki so njim prišli nasproti, so hajlovce zavrnili, češ, da po mestu nimajo „hajlati“, in to je dalo povod prepiru in pretepu. Hajlovci so bili baje delavci z južnega kolodvora.

— „Nabiksan šnopsar“. Neki znani šnopsar z Dolenjske ceste se je bil včeraj tako nalezel „ta grenkega“, da je kar obležal in zaspal v Krehletovi šnopsariji. Neki porednež je to porabil in je šnopsarja z biksom namazal po obrazu, da je bil ves črn. Na to je prišla žena iskat svojega moža, in se ni nemalo prestrašila, ko je videla istega po obrazu vsega črnega. Mislija je menda, da ga je šnops umoril, in da je postal že ves črn. Strah se jej je polegel, ko je videla, da mož še diha. Zdaj pa tudi ni imela usmiljenja z njim. Par „pufarjev“ in mož je ležal na tleh. Obdelavala ga je tako dolgo, da je prišel k sebi. Zapazivši, da je z biksom namazan po obrazu, je mislil, da mu je to storila žena, in ko je videl na mizi škatljico z biksom, zgrabil jo je in je tudi ženo namazal.

— Nezgoda na južnem kolodvoru. Danes jutraj je odpenjal in pripenjal Ivan Hribernik v bližini železniškega prelaza na sv. Martina cesti vozove in je pri tem prišel med dva pufarja, ki sta ga tako stisnila, da je kmalu potem umrl. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

— Konj splašil se je včeraj zvečer okoli 6. ure Josipu Močniku, hlapcu pri Jankoviču v Kolodvorskih ulicah št. 6 in

je zdirjal z dvorišča po Kolodvorskih ulicah naravnost proti južnemu kolodvoru, kjer bi bil šel v kolodvorsko poslopje, da ga niso odvrnili postreščeki. Zaletel se je s tako silo v zid kolodvorskega poslopja, da je padel na tla. Nesreča se ni nobena pripetila.

* Radi poveličevanja umora kralja je bilo v Italiji zadnje tedne obsojenih 9, recí devet duhovnikov. Deveti, don D. Buana, župnik v kraju Civitella di Percanestro v Umbriji je pozval svoje farrane, naj molijo (!) za „mučenika“ Brescijo, „s čigar roko je pravični Bog kaznoval velikega zlodejca“. Kazenska zbornica v Camerinu je župnika obsodila v ječo za šest mesecev in na 500 lir globe. Duhovniški listi seveda molče o teh obsodbah, ki dokazujejo, da je klerikalizem res somišljenik anarhizma.

* Za kadilce smodk. Dunajsko dež. finančno ravateljstvo je izdalo trafikantom naredbo, po kateri pa se mora ravnati občinstvo. Samo prodajalci in prodajalke smodk smejo poslej dajati kupovalcem smodke, ni pa dovoljeno več, da bi si jih kupovalci sami dolgo izbirali, jih premetavali in stiskali. Marsikdo je namreč bolan ali vsaj neumit. Da se prepreči škoda drugim in trafikantom, se je odredilo, da bodo poslej smodke le na ogled. Tipati jih pa je prepovedano.

* Nekaj sila važnega poročajo nemški listi o bivanju Viljema II. v Tilsitu. Tam so namreč odkrili spomenik kraljice Lujize, in nemški cesar je bil seveda tudi poleg. Najprej je dejal takozvanim „častnim devicam“, naj ne sedajo na bicikle, nego ostanejo na tleh. Seveda so te besede razburile vse kolesarice, zlasti pa še prodajalce damskih koles. Saj se tolmačijo cesarjeve besede kot sovražstvo proti vsem biciklistinjam. Druga sila razburljiva vest s te slavnosti pa je, da cesar Viljem II. ne nosi več brkov navpično navihanih kakor doslej, nego ravno pokrtačene, torej nekako tako, kakor se jih nosi navadno. „Fačona Viljema II.“ je torej prišla docela iz mode; brkači so zato strahovito nervozni, brivci pa dobre volje, ker imajo poslej manj dela.

* Tudi vzroki samomora. 16letna Jana Damšič iz Gor. Bukovlja je skočila v Mrežnico in se utopila. Pa zakaj? Nesla je koscem obed, a ga vrgla. Ker se je sramovala in bala priti h koscem brez obeda, se je deklica usmrtila! Zares, tehten vzrok!

* Dolgovi princesinje Lujize. Koburška princesinja Lujiza, katero so internirali v bolnišnico za umobolne, je napravila ogromne dolgove, radi katerih je bila vložena cela vrsta tožb. Samo za modrce je ostala dolžna 22.000 frankov in za dragotine pol milijona frankov. Dolgove je napravil bivši ljubimec te omožene princesinje, nadporočnik Mattachich-Keglevich, ki je ponaredil podpis princesinje in njene sestre Stefanije, bivše prestolonaslednice, sedanje grofice Lonyay. Radi „blaznosti“ so postavili princesinjo Lujizo pod kuratelo. Dolžniki so se nato lotili njenega moža, princa Filipa. Dognala se je poravnava tako, da plača princ le četrtino dolgov, torej 25%, 50% mora plačati princesinja sama s svojimi eventualnimi dedščinami, darovi ali s svojim nanovo pridobljenim premoženjem. Princ je plačal že 800.000 glđ. Vdova bivšega mehikanskega cesarja Maksa, cesarica Karlota zapusti baje vse svoje imetje Lujizi, ker je njena teta. 25% morajo upniki popustiti. Vseh dolgov skupaj je imela princesinja Lujiza okoli 4 milijone. Seveda potem ni čudno, da so jo poslali v — blaznico!

* Premoženje Pariza. Pariško magistratsko vodstvo je obelodanilo izvestje, ki se tiče premoženja pariškega mesta. Premoženje obsega nešteto spomenikov, neprimičnin in drugih stavb v skupnem vrednostnem znesku 2.437.610.937,27 frankov. Neprimičnine največje vrednosti so cerkve in sicer jih je 73, ki so cenjene na 197.176.782 frankov; potem šole v vrednosti 148.047.689 frankov, razni trgi 119.818.902 frankov, vodovodi in hidravlični elevatorji 50.189.300 frankov pokopališča 65.940.160 frankov mestna skladišča in brodnarica 119.818.012 frankov itd.

* Prostovoljec — morilec. Farmaceut Bela Monti v Aradu je ustrelil ljubico, igralko Varay in sebe. Oba sta umrla. Farmaceut bi bil moral 1. t. m. v Prago kot

jednoletnik k vojakom. Iz ljubosumnosti je menda zblaznel.

* V besnosti. V Parizu se je dogodil strašen slučaj. Iz III. nadstropja neke hiše se je začul grozen krik. Vrtar je tekkel po redarja, drugi hišni prebivalci pa so hiteli gori na pomoč. Tam so našli 28letnega moža, ki je kakor besen, zakrvavljenih oči skakal po sobi, tulil in se penil. Šestmesečna hčerka je ležala v kotu. Besni blaznik je grizel stole in pohištvo, dokler ga niso zgrabili in odpravili v blaznico. Žena se je zaklenila v drugo sobo ter bila od strahu pol mrtva.

* Blaznik — poslanec. Da izvolijo volilci puhloglavca, neomikanca, nevedneža za poslanca, ni nič novega ter se dogaja povsod. V Ameriki pa so 25. sept. izvolili naravnost blaznika poslancem. Ta blaznik, ki živi več let v blaznici v Waverleyu, je bivši pomorski častnik in poznejši častnikar Bontello. Bil je včasih sijajen talent in slaven parlamentarec, zato ga volilci še sedaj ne morejo pozabiti ter so ga izvolili iznova.

Književnost.

— „Zvonček“ ima v 10 štev. tole vsebino: Kralj Matjaž. Zložil Oton Zupančič. — Deteljica. Zložilo Vida. — Jeseni. Zložila Bogomila. — Deček in zvezdica. Zložil B. Baebler. — Ata, ata...! Spisal Ivo Trošt. — Slovanske pravljice. Priobčuje Nik. Vrhov. — 50letnica Strossmayerjevega škofovanja. Spisal Doksov. — Mamin god. Spisal C. Logar. — Svetovna razstava v Parizu. — Zakaj imamo v drž. orlu dvolglavnega orla? Napisal Dominicus. — O ptički in žitnem klasu. Narodna. Priobčil Ivan Podgornik. — Pouk in zabava: Rebus. — Drobiž. Slike: Dr. Jos. Juraj Strossmayer. — Glavni vhod pariške razstave. — Cesta narodov. — Eiffelov stolp. — Avstrijski orol.

— „La Bosnie-Herzégovine à l'Exposition de Paris 1900“, je naslov jako elegantno opremljeni in z mnogimi umetniškimi ilustracijami okrašeni knjigi, katera obsega natančni popis bosanskega paviljona na pariški razstavi in vseh v njem razstavljenih stvari. Knjigo je založil Adolf Holzhausen na Dunaju.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 3. oktobra. Okrajna sodnika Aleksander Ravnihar v Ložu in Josip Rotner na Vranskem sta imenovana za deželnosodna svetnika na svojih mestih. Henrik Sturm v Metliki je imenovan okrajnim sodnikom v Idriji.

Dunaj 3. oktobra. Deželnosodnim svetnikom in predstojnikom okrajnega sodišča v Slovenjem gradu je imenovan Karol Nedved iz Maribora.

Dunaj 3. oktobra. Ministrski predsednik Széll se je z ministroma Lukacsom in Hegedusom povrnil v Pešto. Skupne ministrske konference se bodo nadaljevale v nedeljo. Pri teh konferencah se gre za železnico od Sarajeva v Dalmacijo in za prihodnje trgovinske pogodbe.

Dunaj 3. oktobra. Dolenjeavstrijsko namestništvo je razpustilo prvo češko politično društvo na Dunaju, v katerem je imel dr. Živny znani govor, vsled katerega se zdaj toži radi veleizdajstva.

Dunaj 3. oktobra. Ebenhoch piše o strankarskih shodih v Trutnovu: Kdor koprni po nemški „Gemeinbürgschaft“, naj si ogleda dogodke v Trutnovu. Beseda „gemein“ je debelo tiskana.

Praga 3. oktobra. V starosti 51 let je tukaj umrl glavni urednik „Bohemie“ Josip Willowitz, strasten sovražnik Čehov in sploh Slovanov.

Rim 3. oktobra. Iz železne blagajne v pisarni monsignora Continija v Vatikanu, čigar urad se navadno imenuje „buco nero“, je bilo ukradenih 380.000 lir. Tatvino so izvršili ljudje, ki se dobro spoznajo na vrednostne papirje, ker so odnesli le take, ki se glase na vročitelja.

Kolonija 3. oktobra. „Köl. Ztg.“ javlja, da je nad 3000 Burov prekorarilo portugalsko mejo in se brez odpora vdalo portugalskemu vojaštvu, ki jih je razorožilo in interniralo v Mozambiqueu.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospa Albina Višnikar v Ribnici nabrala pri izletu ribniških kolesarjev, dne 30. 9. t. l. v Sodražici 36 K, in ob drugi priliki 4 K. — Skupaj 40 K. — Živela nabiralka in darovalci!

Za Prešernov spomenik: Akad. fer. društvo „Sava“ 20 K, kot čisti dohodek zabavnega večera, dne 27. septembra v vrtnem salonu „Narodnega doma“. — Gospod Fran Mencin, stud. tech. v Sevnici, poslal veseli družbi iz Sevnice v vinogradu gospoda notarja Veršeca na „Okrogu“ darovanih 10 K. — Skupaj 30 K. — Živeli zavedni akademiki in darovalci!

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidltz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatljica 2 K a. v. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11—9)

Umri so v Ljubljani:

Dne 28. septembra: Ana Bohinec, zasebnica, 80 let, Dunajska cesta št. 19, ostarelost. — Anton Seliškar, delavčev sin, 20 mes, Trnovski pristan št. 34, jetika.

Dne 29. septembra: Marija Čelešnik poljskega čuvaja žena, 60 let, Opekarska cesta št. 47, vnetje možganske mreže. — Matevž Breclnik, branjevec, 74 let, sv. Petra cesta št. 38, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-3 m. Srednji tlačni tlak 738-0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
2	9. zvečer	738.1	18.6	sl. jzhod del. oblak.		
3	7. jutraj	737.0	15.1	sl. jug	dež	
	2. popol.	735.8	20.2	sl. svzhod	oblačno	48 mm.

Srednja včerašnja temperatura 18.5°, nor-
male: 12.6°.

Dunajska borza

dne 3. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	96.95
Skupni državni dolg v srebru	96.65
Avstrijska zlatna renta	114.80
Avstrijska kronska renta 4%	97.05
Ogrska zlatna renta 4%	113.75
Ogrska kronska renta 4%	90.60
Avstro-ogrsko bančne delnice	1698 —
Kreditne delnice	653.25
London vista	242.05
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118.30
20 mark	23.65
20 frankov	19.23
Italijanski bankovci	90.40
U. kr. cekini	11.46

Zahvala.

Povodom smrti svojega ljubljene-
ga soproga gospoda

Leopolda Žnidaršiča

posestnika, gostilničarja, mesarja in ob-
činskega svetovca

izrekam najpriskrnejšo zahvalo vsem, ki
so ranjega v boleznih obiskali in ga
spremili k večnemu počitku. Zahvaljujem
se vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem.

Posebno se zahvaljujem preč. du-
hovščini, slav. veteranskemu društvu
idrijskemu, ki se je s svojo godbo v tako
obilnem številu udeležilo sprevoda; go-
spodom pevcem za ganljive nagrobnice;
gospodu županu Ivan Kendi in vsem
občinskim odbornikom; gospodom c. kr.
uradnikom iz Idrije; vsem darovalcem
kranjih vencev. Skupno izrekam zahvalo
vsem, ki so mi izkazali zadnji trenotek
svoje sočutje. (2033)

V Spodnji Idriji, 1. oktobra 1900

Angela Žnidaršič.

Trgovski pomočnik

za na deželo, vojaščine prost, ki ima dobra
priporočila spričevala, se takoj vsprejme
v špecerijko in železninsko trgovino.

Natančneja pojasnila daje upravištvu
„Slov. Naroda“. (2028—1)

Vinska klet

se da v najem.

Pojasnila daje Adolf Hauptman, v
Ljubljani, Sv. Petra cesta. (2004—3)

Najfinejše

namizno surovo maslo

izvrstno (2023—3)

kuhinjsko surovo maslo

planinskega pridelka in pristno

gorenjsko kuhano maslo

se dobiva sveže v trgovini

Edmund Kavčič

Prešernove ulice nasproti glavne pošte.

Samostojna

prodajalka

za špecerijko trgovino se takoj vsprejme
pri (2029—1)

Ivanu Jelenc-u v Tržiču.

Lepo stanovanje

v II. nadstropju hiše G. Auer-jevih dedi-
čev v Wolfvih ulicah št. 12, obstoječe iz
4 sob, 1 kabineta za kopelj, 1 kabineta za
posla, s pritliklinami, se odda za novem-
berski termin za nizko ceno v najem.

Natančneje se izve v pisarni Auer-
jeve pivovarne. (2032—1)

V najem se dajo:

v Truberjevi ulici št. 2:

mala prodajalnica za 100 gld. takoj,
večja prodajalnica za 200 gld. od 1. no-
vembra t. l.;

na Bregu št. 2:

gostilna (brez patenta) z eno sobo, kuhinjo,
shrambo, kletjo in stanovalno sobo za
180 gld. od 1. novembra t. l.;

stanovanje v II. nadstropju s 3 sobami,
kuhinjo, shrambo in kletjo za 220 gld.
od 1. novembra t. l.;

v Židovskih ulicah št. 6:

prodajalnica z delavnico, stanovalna soba
in kuhinja za 360 gld. od 1. novembra t. l.

Pismene ponudbe sprejema Franc
Jonke, kot upravnik in sekvester, Kolo-
dvorske ulice št. 31. (2006—2)

Nihalne ure z glasbo

so poslednja novost v izde-
lovanji ur. Te francoske mi-
niaturne ure na nihalo so
69 cm dolge, omarica, na-
tančno po podobi, je iz ore-
hovega lesa, fino politirana,
z bogato pozlačenimi fanta-
zijskimi obrobki in umeteljno
izrezanim nastavkom, in
igrajo vsako uro najlepše
koračnice in plese. Cena s
prevoznim zabojem in franko
dopušiljativjo samo 9 gld.
Ista ura brez glasbe, a z bit-
jem, vsake pol ure in cele
ure bijočim, z zabojem in
franko dopušiljativjo samo
gld. 6.80.

Te nihalne ure niso samo
zajamčeno na minuto idočje,
nego so tudi vsled svoje zares krasne izde-
lave jako lep in eleganten pohištven komad.
Razpošiljajo se le proti povzetju. Neugajajoče
se vzame nazaj in se denar vrne, torej ni no-
bene rizike. — Velik ilustriran cenik
o urah, veržicah in prstanih i. t. d.
brezplačno in franko.

Josip Spiering, Dunaj,

1977 I. Bez., Postgasse Nr. 2. a 2

Pismonoša

neoženjen, slovenskega in nemškega jezika
v besedi in pisavi popolnoma zmožen, želi
premeniti službo. Spričevala na razpolago.
Naslov pove upravištvu „Slov. Nar.“.
(2030)

Kot

blagajničarka

v trgovino ali pa kot (1979—3)

pisarica

k odvetniku želi vstopiti **gospica**, ki je
zmožna slovensčine, nemščine in italijanščine.
Naslov v upravištvu „Slovenskega Naroda“.

Prodajalniški sluga

obeh deželnih jezikov zmožen, za
raznašanje časopisov se takoj
vsprejme.

Oton Fischer

knjigar.

(2031)

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna
razsvetljevna vpljava.

Ostane samo še do nedelje
7. t. m. tukaj.

Zadnji novi program novodošlih slik.
Ob delavnikih ena predstava in sicer
ob 6. uri zvečer, ob nedeljah vsako
uro predstava, in sicer ob 3., 4., 5., 6.,
7. in 8. uri zvečer.

Znižane cene: I. prostor 30 kr., II. prostor
20 kr., stojšče 10 kr. (2021—3)

Proti
malokrvnosti

Železnato vino

lekarnarja

G. Piccoli v Ljubljani
dvor. založnika Njeg. Svetosti papeže

ima v sebi **90krat več železa**

kakor druga po reklamni nezasluženo sloveča
china-železnata vina, katera čisto
nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno
namizno vino. III. (1368—10)
Vsled tega največje jamstvo za
izdatnost tega vina pri malokrvnih,
nervoznih ali vsled bolezni oslabele
osebah, kakor tudi še posebno pri ble-
dih, slabotnih in bolehalih otro-
cih. Dobiva se v steklenicah po pol litra.
Vnanja naročila proti povzetju.

Objava.

Kdor želi povsem

naravno, zdravo in dobro vino ali grozdje

kupovati, najde oboje po povoljni ceni na izber v Sv. Janu.

Vin svetojanskih nam ni treba hvaliti, ker so že oddavna povsod na glasu in
znana za dobra.

Z razloga, da so mnogi, koji so prišli k nam v Sv. Janu kupovati vina, bili odvr-
njeni z izgovorom, da v našem kraju ni vina, dajemo to objavo v glasilo, in pozivljamo
interesente, da se izvolijo osobno preveriti, da imamo dosti vina na prodaj, in ker so
baš letos rodili vinogradi zdravo in lepo grozdje, bode obilna trgateg.

Za pristnost in dobro kakovost vina in mošta jamči

(1978—2)

Poglavarstvo upravne občine v Sv. Janu

dné 20. septembra 1900.

Načelnik: Sambol.

Beležnik: Dubič.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu se daje na znanje, da je **Josip Bergman**
prevzel in s 1. oktobrom t. l. pričel izvrševati obrt

suhih in svežih črev

vseh vrst za vporabo klobas in salami.

Cenjeni odjemalci so naprošeni, da se od sedaj gledé črev obračajo izključno do
**Josipa Bergmana v mestni klavnicí na Po-
ljanski cesti.**

Mesarska zadruga v Ljubljani

dné 1. oktobra 1900.

Josip Kozak

načelnik.

Priporočilo.

Oziraje se na predstojéče naznanilo, priporočam svoje izdelke slavnemu občin-
stvu, posebno tovarnam za salami in izdelovalcem klobas. Zagotavljam, da s svojimi
izdelki ustrezem kar najbolj preč. konsumentom.

Blagovoli slav. občinstvo to vzeti na znanje, in drage volje podpirati mojo obrt.

V Ljubljani, dné 1. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem

Josip Bergman.

(2024—1)

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877—17)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim

obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Fromese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.

Es-kompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.